

64. izdanju Kačićeve pjesmarice predstavlja malu pučku književnu cjelinu o "uzurpatoru" i "nametljivcu" i "dvorjaninu" koji je bio: "Prije svetovnjak i učen čovjek" da bi na kraju priče ostao zanavijek proklet kao shizmatik. Tako mu i treba, kaže se u kontekstu pučke priče, dobio je što je tražio. Enciklopediju Leksikografskog zavoda ne uzbuđuje raskol, pa se može pročitati: "Važan je i Focijev literarni rad." U prvom slučaju uspoređivanja enciklopedijske natuknice i pučke priče zanimala me isključivo razlika između povijesti i priče, inače bi se moglo pitati kako to da jedan svetac tako loše prolazi među svojim svetačkim kolegama i kolegicama kojima je označen i datum blagdana [usp. Jela, Sveta; Kapi-stran, Ivo] samo zato što se borio za crkvenu samostalnost.

Vrijedan prilog 64. izdanju Kačićeve pjesmarice predstavlja bibliografija svih dosadašnjih izdanja **Razgovora ugodnog naroda slovinskoga** kojoj je autor fra Hrvatín Gabrijel Jurišić. Pored iscrpnog pregleda o Kačićevu životu i radu što je napisao dr. fra Karlo Jurišić, ozbiljan nedostatak predstavlja činjenica da nema teksta koji bi se bavio samim djelom, tj. književnim svojstvima Kačićeve pjesmarice. Bez takva teksta izdanje ostaje zamjetno prikraćeno.

DIVNA ZEČEVIĆ

Poslyšte písničku Hezkou ...
Kramářské písne minulých dob,
Sestavil, úvodem a doslovem opačil
Bohuslav Beneš, Obrázky nakreslil
Jiří Šalamoun, Nakladatelství Mladá
fronta, Praha 1983, 160 str.

Pod karakterističnim naslovom kojim se publika željna senzacija poziva na slušanje: "Poslyšte písničku...", na primjer: "Poslyšte, co se stalo, kréstane rozmili" [79], objavljeno je sto pučkih,

kramarskih pjesama koje su se pjevale i u tiskanom obliku prodavale na vašarima i ulicama; poznate su i pod nazivom: "novinske pjesme", a izvještavale su o strašnim ubojstvima, prirodnim katastrofama, ratovima, tragičnim ljubavima i svemu što odudara od svakodnevnog, uobičajenog života.

U sažetom, informativno bogatom pogovoru, Bohuslav Beneš donosi historijski pregled istraživanja pučke, kramarske pjesme čije je prikupljanje i objavljivanje započelo 50-ih i 60-ih godina 19. stoljeća u svjetlu zanimanja za kulturno-historijske zanimljivosti i posebnosti. Osvrće se na postanak neprikladnog termina: "polunardne" pjesme [pololidove] što ga za pučke, kramarske pjesme upotrebljavaju češki istraživači kao i sam Beneš; piše o jeziku i poetici kramarskih pjesama i donosi pregled njihovih dosadašnjih izdanja. Na kraju knjige uvršteno je dvadeset sačuvanih napjeva na koje su pjevane ili skandirane poneke od tih pjesama. U uvodu, Beneš opisuje nastajanje i izvođenje pučkih, kramarskih pjesama koje su više od dvije stotine godina bile u funkciji širenja u prvom redu nabožnih i zatim i svjetovnih poruka. S puno razloga uvodnu riječ završava pozivajući se na knjigu Marsija ili na marginama književnosti Karela Čapeka, koji nezaobilazno i blistavo piše o pučkoj književnosti; knjiga je Čapekova izašla i u nas 1967. godine u prijevodu Živorada Jevtića.

Kao motto izboru kramarskih pjesama koje potječu uglavnom s kraja 18. i iz 19. stoljeća, citiran je Čapek, a njegova nadahnuta razmišljanja navedena su i uz neke od pjesama, pa se uz ovo izdanje opremljeno izvrsnim ilustracijama, jedino može zažaliti što Čapek nije češće navođen.

DIVNA ZEČEVIĆ